

הכנסת היועצת המשפטית לכנסת

(סימוכין: 165262-2025)

הנחיה בעניין החלת דין רציפות על הצעות חוק

חוק רציפות הדיון בהצעות חוק, התשנ"ג-1993; סעיף 97 לתקנון הכנסת

א. רקע

1. דין רציפות הדיון בהצעות חוק (להלן – "דין רציפות") מוסדר בחוק רציפות הדיון בהצעות חוק, התשנ"ג-1993 (להלן – "החוק"), ובסעיף 97 לתקנון הכנסת (להלן – "התקנון"), ומאפשר לכנסת, בתנאים מסוימים, להמשיך את הדיונים בהצעת חוק שהוגשה בכנסת שקדמה לה.
2. דין הרציפות נועד לייעל את הליכי החקיקה ולחסוך את הליכי החקיקה הקודמים לקריאה הראשונה, ולאחר מכן הוא עשוי להביא לחיסכון בזמן הדיון בהכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית.
3. בדין הרציפות יש גם משום הגשמה של עקרון רציפות הכנסת, שמאפשר לכנסת בשלהי כהונתה לתעדף הצעות חוק, ביודעה שהצעות חוק שהחלה לדון בהן לא ייגנזו בהכרח, ואפשר יהיה להמשיך בקידומן בכנסת הבאה.¹

ב. התנאים להחלת דין רציפות

4. החלת דין רציפות על הצעת חוק מתאפשרת בתנאים אלה:
5. **הצעת החוק עברה בקריאה הראשונה** והועברה לטיפול של אחת מוועדות הכנסת או שהועברה לוועדת הכנסת לשם קביעת הוועדה המטפלת בה.²
6. **אישור ההצעה בקריאה הראשונה התרחש בכנסת היוצאת**. לא ניתן להחיל דין רציפות על הצעת חוק שהליך החקיקה בה החל בכנסת שקדמה לכנסת היוצאת, אף אם הכנסת היוצאת החילה עליה דין רציפות. (דהיינו, רציפות יכולה להיות מוחלת על הצעת חוק פעם אחת בלבד ורק בכנסת המכהנת ברצף לאחר הכנסת שבה התקיימה הקריאה הראשונה.)
7. **אם הצעת החוק היא הצעת חוק פרטית – יוזם החוק מכהן בכנסת שבה מבקשים להחיל דין רציפות ומסכים להחלת דין הרציפות**. כדי לתת הסכמה כאמור על יוזם החוק לכהן כחבר הכנסת שאינו שר או סגן שר. אם להצעת החוק כמה יוזמים, יכול כל אחד מהם לתת הסכמה כאמור, גם אם אינו היוזם הראשון. אם לא מכהנים בכנסת הנוכחית מי שהיו יוזמים של הצעת החוק, אך מכהנים בה חברי כנסת שהצטרפו להצעה, יראו את כל המצטרפים כיוזמים.³

¹ עם זאת, על הסדר דין הרציפות נמתחה ביקורת בטענה שהוא פוגע בעקרון הייצוגיות, שלפיו על הכנסת לייצג את רצון הבוחר בהתאם לבחירתו בבחירות לכנסת.

² סעיפים 1-2 לחוק, וסעיף 97(ב)(3) לתקנון.

³ סעיף 3 לחוק וסעיף 97(א) לתקנון.

8. **הצעת החוק לא הוסרה מסדר-יומה של הכנסת בכנסת היוצאת** לאחר הקריאה הראשונה, ובמקרה של הצעת חוק ממשלתית – הממשלה לא הודיעה שהיא חוזרת בה ממנה בהתאם להוראות סעיף 95 לתקנון (אלא אם כן הממשלה חזרה בה מחזרתה עוד באותה כנסת).

ג. הליך החלת דין רציפות

9. החלת דין רציפות תהיה על פי הצעת הממשלה או על פי הצעת ועדה של הכנסת.

החלת דין רציפות על פי הצעת הממשלה

10. הממשלה רשאית להודיע לכנסת על רצונה שהכנסת תחיל דין רציפות על הצעת חוק מכל סוג שהוא: ממשלתית, פרטית או הצעת חוק של ועדה. את ההחלטה להודיע על רצונה כאמור תקבל הממשלה באותו האופן שבו מתקבלות כל החלטותיה הנוגעות להליך החקיקה.

החלת דין רציפות על פי הצעת ועדה

11. ועדה של הכנסת רשאית להודיע על רצונה שהכנסת תחיל דין רציפות על הצעת חוק שהיא הציעה או על הצעת חוק פרטית שאותה ועדה הכינה לקריאה הראשונה.

12. אם הצעת החוק הועברה בכנסת היוצאת, אחרי הקריאה הראשונה, לוועדת הכנסת לשם קביעת הוועדה המטפלת בה וטרם הועברה לדיון בוועדה, או שהוועדה שדנה בהצעת החוק בכנסת היוצאת אינה קיימת בכנסת הנכנסת או שהיא אינה מוסמכת עוד לדון באותו עניין, תקבע ועדת הכנסת את הוועדה שהצעת החוק היא בתחום עניינה ותודיע על כך לכנסת⁴. רק אחרי ההודעה האמורה במליאה ניתן יהיה להתחיל בהליך החלת דין הרציפות על פי הודעת הוועדה שאליה הועברה ההצעה מוועדת הכנסת.

13. על קיומה של ישיבת ועדה בעניין הודעה על רצונה שיחול דין רציפות על הצעת חוק יש להודיע לממשלה באמצעות מזכירות הממשלה לפחות 21 ימים מראש. הממשלה רשאית לבקש דחייה של עד 21 ימים במועד הדיון או להודיע שהיא מסכימה להקדמת הדיון למועד קרוב יותר⁵.

14. לדיון בוועדה על הוועדה להזמין את כל חברי הכנסת שהגישו את הצעת החוק ומכהנים בכנסת הנוכחית (יוזמים ומצטרפים) ואת כל הגורמים הרלוונטיים להצעת החוק, כמקובל בכל דיון חקיקה. לרשות המשתתפים בדיון יועמדו נוסח ההצעה ודברי ההסבר כפי שעברו בקריאה הראשונה. נציגי הממשלה שיוזמנו לדיון יציגו את עמדת הממשלה בדבר החלת דין הרציפות על הצעת החוק.

15. בסיום הדיון תחליט הוועדה בהצבעה האם להודיע במליאת הכנסת על רצונה להחיל דין רציפות על הצעת החוק.

⁴ סעיף 97(ב)(3) לתקנון.
⁵ סעיף 4 לחוק.

הודעה במליאה

16. החליטה הממשלה או ועדה של הכנסת להודיע על רצונה שיחול דין רציפות על הצעת חוק, תימסר ההודעה במליאה. הודעת הממשלה במליאה תוצג על ידי שר, סגן שר בענייני המשרד הרלוונטי להצעה או סגן שר המקשר בין הממשלה לבין הכנסת⁶, ואילו הודעת הוועדה תוצג על ידי יושב-ראש הוועדה.

התנגדות להחלת דין רציפות

17. הממשלה (במקרה של הודעה מטעם ועדה) או כל אחת מסיעות הכנסת, רשאית להגיש בתוך שבועיים ממועד מתן ההודעה כאמור במליאה הצעה שלא להחיל דין רציפות על הצעת החוק (להלן: "התנגדות")⁷.

18. התנגדות תועבר בכתב למזכיר הכנסת. אם ההתנגדות היא על הודעת הממשלה על רצונה שיחול דין רציפות, יעביר מזכיר הכנסת את ההתנגדות למזכיר הממשלה; אם ההתנגדות היא על הודעת הוועדה, יעביר מזכיר הכנסת את ההתנגדות ליושב-ראש הוועדה ולמגישי הצעת החוק, אם מדובר בהצעת חוק פרטית.

הדיון במליאה

19. את הדיון בהודעת הממשלה או הוועדה על רצונה שיחול על הצעת חוק דין רציפות ניתן לקבוע, לכל המוקדם, בתום שבועיים ממועד מתן ההודעה במליאה, כלומר לאחר שחלף המועד האחרון להגשת התנגדות.

20. **הסרה מסדר-היום**: לאחר שהדיון במליאה בהודעת הממשלה או הוועדה על רצונה שיחול דין רציפות נקבע בסדר-היום, ניתן להסירו מסדר-היום לבקשת מגישת הבקשה כל עוד הדיון לא החל⁸.

21. **נימוק ההתנגדויות**: הוגשה התנגדות, יחל הדיון בנימוק ההתנגדות, במסגרת זמן שלא תעלה על חמש דקות, על ידי אחד בלבד מחברי הסיעה שהגישה את ההתנגדות, או אם הממשלה היא המתנגדת – על ידי שר או סגן שר בענייני המשרד הרלוונטי, או על ידי סגן שר המקשר בין הממשלה לבין הכנסת.

22. **תשובה על ההתנגדויות**: שר או סגן שר כאמור או יושב-ראש הוועדה, לפי העניין, וכן אחד מחברי הכנסת שהציעו את הצעת החוק (במקרה של הצעת חוק פרטית), ישיבו על ההתנגדויות במסגרת זמן שלא תעלה על חמש דקות⁹.

⁶ סעיף 97(ג) לתקנון.

⁷ סעיף 5 לחוק.

⁸ אין בכך כדי למנוע הליך של חזרה מהצעת חוק בהתאם לסעיף 95 או 96 לתקנון אחרי שהוחלט להחיל דין רציפות.

⁹ סעיף 97(ה) לתקנון.

23. **הצבעה** : אם לא הוגשה התנגדות, לא יתקיים דיון אלא הצבעה בלבד, ובה תעמוד להכרעה השאלה אם להחיל דין רציפות על הצעת החוק. אם הוגשה התנגדות – בסיום הדיון בנושא תצביע הכנסת בהצבעה אחת והשאלה שתעמוד להכרעה היא אם להחיל את דין הרציפות¹⁰.

24. טרם ההצבעה רשאית כל סיעה לבקש לראות בהצבעה על החלת דין רציפות הצעת אי-אמון בממשלה, לפי הכללים הרגילים הנוגעים להצעת אי-אמון בסיום הדיון בסעיף העומד על סדר-יומה של הכנסת¹¹.

25. **תוצאות ההצבעה** : החליטה הכנסת להחיל דין רציפות על הצעת החוק – תמשיך לדון בהצעת החוק, והיא רשאית לנהוג בדיונים שנתקיימו בכנסת היוצאת כאילו היו אלה דיונים שלה¹². החליטה הכנסת שלא להחיל דין רציפות על הצעת חוק – לא יהיה ניתן לבקש פעם נוספת להחיל דין רציפות על אותה הצעה¹³, אולם אין בכך כדי למנוע את האפשרות להניח מחדש נוסח זהה לה על שולחן הכנסת.

26. במועד הדיון וההצבעה על החלת דין רציפות לא ניתן להציע במליאה כי ההצעה תעבור לוועדה אחרת (כפי שניתן לעשות בדיון במליאה בהצעת חוק בקריאה הראשונה). הדרך להעביר את הצעת החוק לוועדה אחרת היא פנייה לוועדת הכנסת בבקשה כי תציע לכנסת להעביר את הצעת החוק לוועדה אחרת¹⁴.

ד. החלת דין רציפות על הצעות חוק שפוצלו או מוזגו בכנסת הקודמת

27. החליטה הכנסת היוצאת על פיצול הצעת חוק לאחר הקריאה הראשונה, והכנסת הנכנסת החליטה להחיל דין רציפות על הצעת החוק, החלטת הפיצול תהיה תקפה אף בכנסת הנכנסת¹⁵, כך שבהליך החלת דין הרציפות תצביע הכנסת על הנוסח שהונח ערב הקריאה הראשונה ("הכחול"), אך מרגע שהצעת החוק תועבר לדיון הוועדה יראו אותה כאילו כבר פוצלה.

28. שתי הצעות חוק שמוזגו לאחר שעברו בקריאה הראשונה בכנסת הקודמת – החלטת המיזוג לא תחול בכנסת הנכנסת. לפיכך, אם תתבקש הכנסת להחיל דין רציפות בעניין של הצעות אלה, יהא עליה לקבל החלטה נפרדת בנוגע לכל אחת מהצעות החוק האמורות, ובלבד שכל אחת בפני עצמה עומדת בתנאים להחלת דין רציפות.

¹⁰ סעיף 97(ו) לתקנון.

¹¹ סעיף 44 לתקנון.

¹² סעיף 6 לחוק.

¹³ סעיף 97(ז) לתקנון.

¹⁴ סעיפים 97(ב)(4) ו-83(ג) לתקנון.

¹⁵ סעיף 97(ח) לתקנון.

ה. הדיון בהצעת חוק שהוחל עליה דין רציפות

29. הוחל דין רציפות על הצעת חוק – תועבר ההצעה להמשך דיון באותה הוועדה שדנה בה בכנסת היוצאת¹⁶ או לוועדה שקבעה ועדת הכנסת, כמפורט בסעיף 12 להנחיה זאת.

30. הדיון בהצעת חוק שהוחלט להחיל בעניינה דין רציפות יחל מחדש בשלב שלאחר הקריאה הראשונה, אף אם הדיון בהצעה בכנסת הקודמת התקדם מעבר לשלב זה¹⁷. בהתאם לכך, דין רציפות לא חל על החלטות שהתקבלו לעניין הצעת החוק לאחר הקריאה הראשונה, כגון החלטות בדבר "נושא חדש", מיזוג, סדרי דיון מיוחדים או החלטות בדבר קיצור תקופת ההנחה.

31. עם זאת, במסגרת הדיונים בהצעה רשאית הוועדה, ככל שתמצא לנכון ולאחר דיון משמעותי בדבר, תוך שקילת הזמן שחלף ממועד הקריאה הראשונה בכנסת הקודמת ומידת השינויים שחלו בנסיבות, להביא בחשבון את הדיונים שהתנהלו, הנתונים שהוצגו וההחלטות שהתקבלו בוועדה בכנסת היוצאת במהלך הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה והשלישית. יודגש כי הוועדה רשאית בדיוניה לנהוג בהצעה שהוחל עליה דין רציפות כבכל הצעת חוק אחרת, ולערוך בה כל שינוי שאינו עולה כדי "נושא חדש" בהתאם להחלטת ועדת הכנסת¹⁸.

¹⁶ סעיף 97(ב)(2) לתקנון.

¹⁷ המטרה היא לאזן כראוי בין הרצון לייעל את הליכי החקיקה בכנסת לבין הרצון למנוע פגיעה יתרה בעקרון הייצוגיות ובעקרון ההשתתפות של חברי הכנסת.

¹⁸ סעיף 85 לתקנון.